

PROGRAM STUDIÓW
od roku akademickiego 2019/2020

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

Nazwa kierunku studiów:	<i>Bezpieczeństwo narodowe</i>	
Poziom kształcenia:	studia pierwszego stopnia, PRK-6	
Profil kształcenia:	praktyczny	
Forma studiów:	studia stacjonarne / niestacjonarne	
Dyscypliny naukowe/artystyczne	liczba ECTS	%
wiodąca (ponad 50% efektów uczenia się): nauki o bezpieczeństwie	137	76,1
pozostałe:	43	23,9
filozofia	3	1,7
historia	18	10
nauki socjologiczne	4	2,2
nauki o polityce i administracji	4	2,2
nauki prawne	14	7,8
Wskazanie związku z misją Uczelni i strategią jej rozwoju:	<p>Uwzględniając działania Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie w zakresie badań naukowych, jak również kształcenia przede wszystkim w obszarach nauk społecznych i humanistycznych, celem kierunku studiów I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> jest włączenie się w charakter tych działań, w tym przede wszystkim z uwagą skierowaną na zapewnienie warunków poszerzenia rozwoju członków społeczności akademickiej. <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> stanowi szczególną możliwość inicjowania i realizacji przedsięwzięć o charakterze środowiskowym, regionalnym, krajowym, a nawet międzynarodowym, które są uwzględniane w celach Uczelni, a wykraczają poza dotychczasowe założenia naukowe i edukacyjne, sprzyjając rozwojowi Uczelni i jej oddziaływaniu na społeczność miasta Częstochowa, na nasz region i kraj. Dzięki programowi praktyk sześciomiesięcznych współpraca z różnymi ośrodkami w Częstochowie i okolicach umożliwia zwiększenie wpływów środowiska uczelnianego na te obszary w tym także zapewnia Uczelni szerszy odbiór w społeczności młodych ludzi.</p> <p>Celem strategicznym kierunku studiów I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> jest podniesienie prestiżu Uczelni, zapewnienie oferty edukacyjnej opartej o wysoki</p>	

	<p>poziom badań naukowych, pod kierunkiem wyspecjalizowanej w tym zakresie kadry oraz odpowiednich, atrakcyjnych miejsc odbywania praktyk studenckich. Studia I stopnia na kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> są jedyną taką ofertą edukacyjną w regionie.</p> <p>Studia I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> wpisują się także do istotnego celu Uczelni, jakim jest tworzenie atrakcyjnej oferty studiów, szczególnie nacisk położony na dbałość o przygotowanie absolwentów do rywalizacji na rynku pracy. Kluczowymi aspektami strategii w tym zakresie są m.in. wykształcenie umiejętności analizy zjawisk występujących w rzeczywistości społeczno-politycznej, ekonomicznej, gospodarczej kraju a także na arenie międzynarodowej związanych z bezpieczeństwem, rozumienie procesów przemian i kształtowania zintegrowanego, globalnego oblicza dzisiejszego świata, wypracowanie świadomości i aktywnego uczestnictwa w życiu politycznym i społecznym a przede wszystkim zdolność do realizowania się w zawodach związanych z polityką bezpieczeństwa, ze strukturami politycznymi, administracyjnymi i gospodarczymi.</p> <p>Włączony w ofertę edukacyjną Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie kierunek studiów I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> stanowi korzystną dla Uczelni płaszczyznę do podniesienia poziomu badań naukowych, przyczynia się do poszerzenia kadry naukowej Uczelni o wyspecjalizowanych w zakresie bezpieczeństwa narodowego samodzielnych pracowników naukowych i adiunktów. Kierunek zapewnia także Uczelni wzrost liczby projektów badawczych (m.in. własnych, habilitacyjnych, rozwojowych, celowych) w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także programów ramowych Unii Europejskiej. Pracownicy kierunku studiów I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> włączają się aktywnie w priorytetowy cel Uczelni jakim są kreatywne inicjatywy badawcze, działania pro jakościowe na rzecz Uczelni.</p> <p>Istotnym elementem strategii UJD jest zaangażowanie w działania na rzecz społeczności lokalnej. W tym zakresie kierunek <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> wykazuje się inicjatywą z uwagi na aktywną współpracę z ośrodkami zapewniającymi miejsca praktyk a reprezentatywnymi dla regionu (np. urzędy miast i gmin, urzędy wojewódzkie, starostwa, komendy miejskie – straży pożarnej, policji, wojsko itp.). Aktywność społeczności akademickiej reprezentującej kierunek <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> obejmuje także dynamiczną obecność w procesach przemian zachodzących na poziomie polityki lokalnej i krajowej, z uwzględnieniem doświadczeń w tym zakresie w rozwoju oferty edukacyjnej kierunku.</p> <p>W rezultacie do zasadniczych celów strategicznych kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> przede wszystkim w zakresie nauki i kształcenia, które w sposób szczególnie wspierają ogólną strategię Uczelni należy zaliczyć:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie atrakcyjnego i rozwojowego obszaru badawczego, w tym także specjalistycznej bazy dydaktycznej i badawczej; • zwiększenie efektywności rozwoju kadry naukowej kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i>; • poszerzanie obszaru badawczego o nowe problemy; • zwiększanie aktywności naukowej w skali krajowej i międzynarodowej, w tym także intensyfikacja widoczności efektów badań; • starania o zwiększenie liczby studentów dzięki atrakcyjnej ofercie edukacyjnej; • dostosowanie oferty kształcenia zgodnie z najnowszymi standardami kształcenia w obrębie praktycznego profilu studiów, w tym także z oczekiwaniami rynku pracy; • wdrożenie systemu kształcenia w oparciu o efekty uczenia się (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych); • wdrożenie praktyk studenckich dostosowanych do najnowszych wymagań kształcenia i wyselekcjonowanych ściśle w oparciu o praktyczny profil kierunku studiów I stopnia <i>Bezpieczeństwo narodowe</i>.
<p>Ogólne cele kształcenia oraz możliwość zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów:</p>	<p>Zasadniczym celem kształcenia na kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> jest poszerzenie i uporządkowanie wiedzy z zakresu nauk społecznych (w tym głównie nauk o bezpieczeństwie) oraz ogólnie rozumianej humanistyki, które umożliwią interdyscyplinarną analizę zjawisk społecznych, politycznych, kulturowych, gospodarczych oraz funkcjonowania struktur społecznych i politycznych, w tym przede wszystkim związanych z problematyką bezpieczeństwa narodowego i obronności państwa. Istotnym aspektem kształcenia jest także nabycie wiedzy o człowieku, jako podmiocie konstytuującym zjawiska i struktury społeczne i polityczne oraz umiejętności i kompetencji w zakresie aktywnego uczestnictwa w sferze społecznej i politycznej, tak na poziomie krajowym jak i międzynarodowym. Kierunek <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> umożliwia praktyczne wykorzystanie wiedzy ogólnej związanej z szeroko rozumianym bezpieczeństwem, z uwzględnieniem zastosowania zasad prawnych i procedur bezpieczeństwa, zarządzania kryzysowego, strategii działania w sytuacjach zagrożeń itp. Ponadto celem kształcenia na kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> jest wykształcenie w studentach zdolności prognozowania, analizy oraz rozwiązywania problemów grupowych w tym także współpracy w grupie i kierowania zespołem ludzi, z uwzględnieniem zasad etyki, zdolności komunikacyjnych, uczestniczenia w pracy zespołowej, współpracy i organizacji, z uwzględnieniem mechanizmów funkcjonujących na poziomie zarządzania i administracji. Dzięki szerokiej ofercie programowej w tym także praktykom zawodowym w dostosowanych do kierunku studiów placówkach, kierunek <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> przygotowuje absolwenta do pracy:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • na stanowiskach kierowniczych, • w strukturach administracji publicznej o różnym zasięgu, • w organizacjach ds. bezpieczeństwa, • w zespołach reagowania kryzysowego, • w służbach państwowych, mundurowych, • w firmach zapewniających ochronę osób i mienia • w placówkach naukowych realizujących podobny profil badawczy. <p>Po ukończeniu kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i>, do przewidywanych miejsc pracy absolwenta należy zaliczyć placówki gminne, powiatowe i wojewódzkie, takie jak Urzędy Miasta i Gminy, Jednostki specjalistyczne, w tym Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności – Starostwa Powiatowego, dużych gmin i województw; Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności, Jednostki Państwowej Straży Pożarnej – Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Centralna Szkoła Pożarnictwa, Ochotnicze Straże Pożarne (Zarząd Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, Zarządy Powiatowe), Szkoły Pożarnicze i centra szkoleniowe Państwowej Straży Pożarnej, Centra Powiadamiania Ratunkowego – powiatów, dużych gmin i województw, Komendy Policji i Wydziały Prewencji oraz Szkoły Policji, Ośrodki szkoleniowe Służb Więziennych, Jednostki Straży Miejskiej - gmin i powiatów; ośrodki szkoleniowe Straży Miejskiej, Administracja Wojskowa - Wojskowa Komenda Uzupełnień, Wojewódzki Sztab Wojskowy, Wydziały Bezpieczeństwa Publicznego i Wydziały Spraw Obronnych i Ochrony Ludności Urzędu Wojewódzkiego, Zarządy Wojewódzkie PCK, Zarządy Powiatowe PCK, Oddziały PCK.</p>
<p>Wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata):</p>	<p>Ogólne wymagania wstępne (oczekiwania i kompetencje kandydata)</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie wiedzy kandydat powinien posiadać podstawową wiedzę w zakresie historii, geografii, wiedzy o społeczeństwie, ogólną wiedzę o człowieku i świecie wyniesioną z przedmiotów o profilu humanistycznym na poziomie nauczania szkoły średniej, znajomość języka obcego nowożytnego na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy lub rozszerzony); - w zakresie umiejętności kandydat powinien posiadać zdolność jasnej prezentacji posiadanej wiedzy, samodzielnej i grupowej pracy oraz korzystania ze źródeł. <p>Wskazane obszary problemowe stanowią zarazem podstawę porównania programów studiów studentów, którzy ukończyli inne kierunki studiów i wyznaczenia zakresu wyrównania braków (różnic) programowych.</p> <p>Szczegółowe wymagania (zasady rekrutacji):</p> <ul style="list-style-type: none"> - w przypadku egzaminu dojrzałości tzw. „starej matury” - konkurs świadectw, średnia z trzech przedmiotów (najwyższe oceny ze świadectwa ukończenia szkoły średniej i dojrzałości) z przedmiotów: język polski, język obcy oraz

	<p>jednego przedmiotu do wyboru: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia;</p> <p>- w przypadku egzaminu maturalnego tzw. „nowej matury” (od 2005 roku) konkurs świadectw dojrzałości, średnia z trzech przedmiotów – wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym z przedmiotów (uwzględnia się tylko jeden poziom; podstawowy albo rozszerzony; poziom rozszerzony premiowany przelicznikiem 2): język polski, język obcy nowożytny oraz jednego przedmiotu do wyboru: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia.</p> <p>Warunki i zasady uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym określają ogólne założenia obowiązujące na Uczelni, natomiast nadzorowaniem realizacji systemu akumulacji i transferu punktów ECTS na kierunku <i>Bezpieczeństwo narodowe</i> zajmuje się Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.</p>
Tytuł zawodowy uzyskany przez absolwenta:	Tytuł licencjata w zakresie bezpieczeństwa narodowego uzyskiwany po ukończeniu studiów I stopnia.
Wymóg ukończenia studiów:	Uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, złożenie egzaminu dyplomowego, pozytywna ocena pracy dyplomowej.

OPIS EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Opis efektów uczenia się dla kierunku: <i>Bezpieczeństwo narodowe</i>			
Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia PRK-6			
Profil kształcenia: praktyczny			
Lp.	Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	Posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie oraz rozumie ich miejsce w systemie nauk społecznych i relacjach do innych nauk;	P6S_WG P6S_WK
2.	K_W02	Posiada podstawową wiedzę w zakresie teorii bezpieczeństwa, z uwzględnieniem jego typów i aspektów oraz form instytucjonalnych w kontekście narodowym i międzynarodowym;	P6S_WG P6S_WK
3.	K_W03	Posiada wiedzę z obszaru strategii bezpieczeństwa, zna jej istotę, zakres i znaczenie, a także podstawowe kategorie i wytyczne strategii bezpieczeństwa;	P6S_WG P6S_WK
4.	K_W04	Posiada wiedzę z zakresu teorii państwa i istoty prawa, zna i rozumie ich związek z instytucjami społecznymi, a także politycznymi, kulturowymi, ekonomicznymi;	P6S_WG P6S_WK
5.	K_W05	Ma podstawową wiedzę z zakresu nauk o administracji publicznej oraz zarządzaniu, rozumie i rozpoznaje modele, koncepcje oraz rolę administracji publicznej i jej instytucji w organizacji państwa i społeczeństwa;	P6S_WG P6S_WK
6.	K_W06	Zna istotę i elementy współczesnych systemów politycznych;	P6S_WG P6S_WK
7.	K_W07	Ma zaawansowaną wiedzę o zagrożeniach dla bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w obszarze zainteresowania nauk społecznych, a przede wszystkim nauk o bezpieczeństwie;	P6S_WG P6S_WK
8.	K_W08	Zna i rozumie normy i podstawy prawne organizujące struktury społeczne i polityczne w zakresie bezpieczeństwa narodowego	P6S_WG P6S_WK
9.	K_W09	Zna metody i narzędzia w tym także techniki pozyskiwania danych na gruncie nauk społecznych pozwalające opisywać zjawiska, struktury i instytucje społeczne, a także procesy zachodzące w ich obrębie i między nimi, w tym przede wszystkim w zakresie instytucji oraz organizacji systemu bezpieczeństwa i obronności państwa;	P6S_WG P6S_WK
10.	K_W10	Posiada wiedzę z zakresu zarządzania kryzysowego organów terenowej administracji państwowej i samorządowej oraz instytucji i podmiotów zajmujących się bezpieczeństwem	P6S_WG P6S_WK

		państwa wynikającą z doświadczeń nabytych w trakcie praktyk zawodowych;	
11.	K_W11	Zna historyczne aspekty przemian w zakresie form, podstaw działania i czynników warunkujących międzynarodowe stosunki polityczne i wojskowe;	P6S_WG P6S_WK
12.	K_W12	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego;	P6S_WG P6S_WK
13.	K_W13	Posiada ogólną wiedzę w zakresie technologii informatycznych, zna podstawy działania systemu operacyjnego i przydatne typy oprogramowania, rozumie zasady funkcjonowania przestrzeni sieciowej;	P6S_WG P6S_WK
Umiejętności			
1.	K_U01	Rozumie zasady i problemy na poziomie ogólnym i szczegółowym wchodzące w zakres nauk o bezpieczeństwie;	P6S_UW P6S_UO P6S_UU
2.	K_U02	Potrafi właściwie analizować przebieg i oceniać pod względem przyczynowo- skutkowym konkretne procesy i zjawiska społeczne, polityczne, prawne, ekonomiczne i gospodarcze zachodzące w obszarze bezpieczeństwa narodowego i obronności państwa;	P6S_UW P6S_UK P6S_UU
3.	K_U03	Potrafi samodzielnie wyszukiwać, interpretować i wykorzystywać materiały źródłowe z zakresu bezpieczeństwa narodowego;	P6S_UW P6S_UO P6S_UU
4.	K_U04	Potrafi samodzielnie wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną do opisu i praktycznej analizy pozyskanych danych w odniesieniu do zjawisk i procesów społecznych w zakresie nauk o bezpieczeństwie w związku z nabytym doświadczeniem w trakcie praktyk zawodowych;	P6S_UW P6S_UU
5.	K_U05	Potrafi analizować podstawowe problemy i przyczyny powstawania sytuacji kryzysowych;	P6S_UW P6S_UU
6.	K_U06	Identyfikuje i analizuje problemy politycznych i wojskowych stosunków międzynarodowych;	P6S_UW P6S_UK P6S_UU
7.	K_U07	Posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy z uwzględnieniem doświadczeń nabytych podczas praktyki zawodowej umożliwiających rozwiązywanie praktycznych problemów pojawiających się w pracy zawodowej;	P6S_UW P6S_UO P6S_UU
8.	K_U08	Potrafi tworzyć prace pisemne w języku polskim oraz języku obcym z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych oraz literatury przedmiotu z zakresu nauk o bezpieczeństwie;	P6S_UW P6S_UO P6S_UK P6S_UU
9.	K_U09	Pozyskał umiejętności językowe w zakresie nauk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezpieczeństwa narodowego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;	P6S_UW P6S_UK P6S_UU
10.	K_U10	Potrafi praktycznie stosować technologie informatyczne w pracy zawodowej, wykorzystując	P6S_UW P6S_UO

		możliwości programów systemu operacyjnego oraz przestrzeni sieciowej.	P6S_UK
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Rozumie stałą potrzebę samodzielnego poszerzania i aktualizowania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych przez całe życie; Aktywnie uzupełnia i doskonali nabytą wiedzę i umiejętności;	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
2.	K_K02	Potrafi pracować w grupie i ma świadomość znaczenia pracy zespołowej dla realizacji celów w pracy zawodowej zwłaszcza w organizacjach i instytucjach publicznych powołanych do zapewnienia bezpieczeństwa w różnych jego wymiarach;	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
3.	K_K03	Potrafi wskazywać metody i sposoby realizacji określonego przez siebie lub innych zadania w obszarze bezpieczeństwa narodowego;	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
4.	K_K04	Jest świadomy priorytetów służących realizacji określonych zadań własnych, swoich podwładnych oraz osób współdziałających w grupie w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa ludności;	P6S_KO P6S_KR
5.	K_K05	Jest przygotowany do aktywnego uczestniczenia w życiu publicznym, także w zespołach i grupach zadaniowych realizujących cele społeczne, polityczne i obywatelskie;	P6S_KO P6S_KR
6.	K_K06	Wykazuje dbałość o relacje interpersonalne postępując w sposób profesjonalny, kompetentny, a także zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz poszanowaniem własności intelektualnej;	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
7.	K_K07	Jest zdolny do samodzielnego prezentowania własnych poglądów i formułowania krytycznych ocen.	P6S_KK P6S_KO P6S_KR

Objaśnienia:

W kolumnie odniesienia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się należy wskazać kody składników opisu efektów uczenia się zgodnie z Ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz Rozporządzenia w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dnia 14 listopada 2018r. (Dz. U. z 2018r., poz. 2218).

Symbol kierunkowego efektu uczenia się:

K_(przed podkreślnikiem) -kierunkowe efekty kształcenia

_W- kategoria wiedzy

_U - kategoria umiejętności

_K - kategoria kompetencji społecznych

01 02 03 i kolejne -numer efektu kształcenia

Kod składnika opisu:

P6S_, P7S_ - charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji -poziom 6, poziom 7, po podkreślniku:

_WG – zakres i głębia/ kompletność perspektywy poznawczej i zależności

_WK – kontekst / uwarunkowania, skutki

_UW – wykorzystanie wiedzy/ rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

_UK – komunikowanie się/ odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

_UO – organizacja pracy/ planowanie i praca zespołowa

_UU – uczenie się/ planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

_KK – oceny/ krytyczne podejście

_KO – odpowiedzialność/wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

_KR – rola zawodowa/ niezależność i rozwój etos

OPIS PROGRAMU STUDIÓW

1. PARAMETRYCZNA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

Wyszczególnienie	Wielkość parametru wynikająca z programu studiów
Liczba semestrów	6 semestrów
Łączna liczba godzin zajęć w planie studiów	1725 godzin studia stacjonarne / 1035 godzin studia niestacjonarne (60 % liczby godzin studiów stacjonarnych)
Łączna liczba punktów ECTS, konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie kształcenia	180 ECTS
Liczba godzin zajęć prowadzonych na kierunku studiów przez nauczycieli zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy	1725 godzin / 1035 godzin studia niestacjonarne
Wymiar praktyk	<p>czas trwania: 6 miesięcy</p> <p>liczba godzin: 720 godzin (120 godzin / m-c., 30 godzin / tyg.) po 2 sem. – 8 tyg = 240 godz. 8 ECTS, po 3 sem. – 4 tyg. = 120 godz. 4 ECTS, po 4 sem. – 8 tyg. = 240 godz. 8 ECTS, po 5 sem. – 4 tyg. = 120 godz. 4 ECTS</p> <p>punkty ECTS: 24 ECTS</p>
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	156 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, przypisana w planie studiów do zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – dotyczy kierunków przyporządkowanych do dyscyplin innych niż nauki humanistyczne lub społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS, przypisana w planie studiów do zajęć podlegających wyborowi	73
Łączna liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć przygotowujących studentów do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności – dotyczy kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przypisana do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne – dotyczy kierunków studiów o profilu praktycznym	92

2. OPISOWA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

1) Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych w trakcie całego cyklu kształcenia:

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są adekwatne do zakładanych efektów uczenia, wspomagają studentów w procesie studiowania się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów uczenia się, w tym w szczególności w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych. System sprawdzania i oceniania efektów uczenia się jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są dopasowane do założonych efektów uczenia się. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się są określone w kartach przedmiotów.

Metody weryfikacji zakładanych w kartach przedmiotów efektów uczenia się przybierają różnorodną strukturę taką jak egzaminy, kolokwia, sprawdziany, gry strategiczne i symulacje oraz quizy, przygotowanie projektów, prezentacje multimedialne, eseje, dyskusje czy referaty. Najczęściej proponowanymi rodzajami weryfikacji są formy: ustna, pisemna opisowa oraz testowa zamknięta i otwarta. Proponowane formy pozwalają ocenić osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, poprawność argumentacji, jak również umiejętność posługiwania się językiem polskim.

Prowadzący zajęcia corocznie określają kryteria oceniania i wymogi, jakie student musi spełnić, aby uzyskać zaliczenie przedmiotu, co jest wyrażane w kartach przedmiotów. Weryfikacja efektów uczenia się z określonego modułu odbywa się w sposób ujednolicony dla danej grupy studentów. W karcie, w sposób opisowy, charakteryzuje się wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, jakie powinien osiągnąć student, aby uzyskać określoną w regulaminie studiów ocenę (od niedostatecznej do bardzo dobrej). Wymieniona skala ocen odpowiada następującym wskaźnikom uzyskanym w procesie ewaluacji efektów uczenia się zgodnie z systemem ECTS:

- bardzo dobra 100-90%
- dobra plus 89-79%, dobra 78-68%
- dostateczna plus 67-57%
- dostateczna 56-46%.

Bezpośrednią kontrolę nad rzetelnością oceniania efektów uczenia się sprawuje Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych przedmiotowych efektów uczenia się jest dokonywane przez nauczycieli akademickich za pomocą wskazanych w kartach przedmiotu narzędzi i metod oceny kompetencji nabytych przez studentów uczestniczących w danych zajęciach. W celu dokonywania systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na Wydziale

Filologiczno-Historycznym działa Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Poprzez wzajemną wymianę informacji między poszczególnymi jego częściami monitoruje on jakość kształcenia i ją optymalizuje. Monitorowaniem stopnia osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się w Instytucie Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa zajmuje się Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia dla kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*, który uwzględnia m.in. opinie interesariuszy zewnętrznych. Ponadto system weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się jest podporządkowany uczelnianemu systemowi zapewnienia jakości kształcenia. Procedurę przeglądu sposobów weryfikowania efektów uczenia się przeprowadza Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, uwzględniając zapisy w kartach przedmiotów/sylabusach oraz hospitacji pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne z realizacji efektów uczenia się. Procedurę, zgodnie z wytycznymi ogólnouczelnianymi, przeprowadza się w terminie do końca marca po semestrze zimowym, a w terminie do końca września po semestrze letnim.

W ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia istotną rolę odgrywają kwestie związane z procesem dyplomowania, na które składają się: sposób przeprowadzania i zasady oceny egzaminu dyplomowego, reguły określające zasady przygotowania i oceny prac dyplomowych oraz kwestie związane z monitorowaniem jakości prac dyplomowych i rzetelności ich oceniania na oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Zasady dyplomowania zostały określone w Regulaminie Studiów stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 19/2015 Senatu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu praca dyplomowa powinna być napisana w języku polskim i poddana weryfikacji za pomocą odpowiedniego oprogramowania pod kątem naruszenia praw autorskich. Wraz ze złożeniem pracy dyplomowej na studencie ciąży obowiązek złożenia oświadczenia o własnym autorstwie pracy. Studentowi przysługuje prawo do wyboru osoby prowadzącej seminarium oraz tematu pracy dyplomowej, co sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia i pozwala na przeprowadzenie przez studenta badań naukowych w interesującej go tematyce. Tematyka pracy musi wykazywać związek ze studiowanym kierunkiem studiów. Student przygotowuje pracę dyplomową na studiach pod kierunkiem samodzielnego pracownika naukowego. Powierzenie prowadzenia seminarium na rzecz nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora wymaga zgody Rady Wydziału. Rozwiązanie takie ma na celu utrzymanie wysokich standardów procesu kształcenia. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent. Tematy prac dyplomowych wybranych przez studentów w ramach seminariów dyplomowych podlegają zatwierdzeniu przez Radę Instytutu.

Regulamin studiów określa ogólne warunki przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Aby student mógł przystąpić do takiego egzaminu musi uzyskać wszystkie efekty uczenia się przewidziane programem studiów na danym kierunku oraz uzyskać co najmniej ocenę dostateczną z pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powoływaną przez dziekana w skład której wchodzi: przewodniczący, promotor oraz recenzent.

Na Wydziale Filologiczno-Historycznym ustanowione zostały szczegółowe zasady dyplomowania na podstawie załącznika do uchwały Rady Wydziału wprowadzającej Regulamin Dyplomowania Wydziału Filologiczno-Historycznego. Dokument ten stanowi doprecyzowanie kwestii związanych z procesem dyplomowania. Zostały w nim szczegółowo omówione takie kwestie jak: przygotowanie pracy dyplomowej, wybór tematu pracy, zatwierdzenie pracy dyplomowej, zaliczenie seminarium oraz złożenie pracy do dziekanatu, recenzja i ocena pracy, egzamin dyplomowy.

W celu zapobiegania plagiatom i ochrony praw autorskich Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa korzysta z wprowadzonego na UJD Systemu Antyplagiatowego. Badaniu systemem antyplagiatowym poddawane są wszystkie pisemne prace dyplomowe powstające w Uczelni.

Istotne miejsce w systemie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zajmuje monitorowanie jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych, które wykonywane są przez właściwy Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Wnioski z analizy rozwiązań związanych z procesem dyplomowania są przekazywane do pozostałych jednostek Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, gdzie są poddawane analizie i służą podejmowaniu dalszych działań pro jakościowych.

2) Zasady i forma odbywania praktyk:

Kształcenie na kierunku studiów *Bezpieczeństwo narodowe* ma charakter profilu praktycznego, dlatego szczególny nacisk położono na określenie i realizację praktyk zawodowych.

Praktyki studenckie ciągłe na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* są integralną częścią procesu dydaktycznego, stanowiącą obowiązkową formę zajęć dla wszystkich studentów Instytutu Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa UJD, podlegającą obowiązkowemu zaliczeniu. Są sposobem zdobywania konkretnych umiejętności zawodowych oraz wiedzy praktycznej, przygotowując studenta do podjęcia pracy na stanowiskach odpowiadających profilowi kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*.

Cele praktyki zawodowej obejmują

- Poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania w potencjalnym środowisku zawodowym;
- Wprowadzenie w strukturę organizacyjną oraz specyfikę funkcjonowania środowiska zawodowego;
- Wykształcenie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, w tym m.in. umiejętności analitycznych, organizacyjnych, pracy w zespole, nawiązywania kontaktów, prowadzenia negocjacji, a także przygotowanie studenta do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania.

Miejsca odbywania praktyk zawodowych

Studenci mogą odbyć praktykę zawodową w podmiocie, z którym Uczelnia ma podpisane porozumienie bądź też w instytucji wybranej samodzielnie. Preferowanymi miejscami odbywania praktyk są jednostki z zakresu bezpieczeństwa, w szczególności:

- organy administracji rządowej i samorządowej;
- służby rządowe i samorządowe powołane do ochrony ładu i porządku publicznego (m.in. Policja, Służba Więzienna, Straż Miejska, Straż Gminna, Inspekcja Transportu Drogowego, Służba Celna, Straż Pożarna, Straż Graniczna, Straż Ochrony Kolei, Obrona Cywilna, komórki zarządzania kryzysowego urzędów miasta, gminy, powiatu);
- instytucje publiczne i firmy prywatne związane z bezpieczeństwem oraz obronnością państwa;
- mass-media zajmujące się bezpieczeństwem i obronnością państwa, biura rzeczników prasowych instytucji odpowiedzialnych za kwestie bezpieczeństwa, *think-tanki* zajmujące się bezpieczeństwem i obronnością państwa;
- jednostki i struktury Wojska Polskiego (w zakresie zadań realizowanych przez pracowników cywilnych);
- inne organizacje, placówki czy zakłady pracy, których profil działania jest zbliżony do zakresu specjalności studiów – w uzgodnieniu z opiekunem praktyk.

Terminy odbywania praktyk

Studenci zobowiązani są, zgodnie z planem studiów do odbycia 720 godzinnej praktyki zawodowej (6 miesięcy), której przypisano 24 punktów ECTS - 120 godzin / msc., 30 godzin /

tyg. po 2 sem. – 8 tyg = 240 godz. 8 ECTS, po 3 sem. – 4 tyg. = 120 godz. 4 ECTS, po 4 sem. – 8 tyg. = 240 godz. 8 ECTS, po 5 sem. – 4 tyg. = 120 godz. 4 ECTS

- praktyka realizowana jest w ramach planu zajęć dydaktycznych od 2 semestru I roku, w ciągu 2 lat studiów dla trybu stacjonarnego i niestacjonarnego;
- praktyki odbywają się w formie naprzemiennej – zostały włączone w plan zajęć w trakcie trwania semestru i są realizowane w Instytucji wskazanej przez studenta po wcześniejszej akceptacji Uczelni;
- rozliczenie praktyki ciągłej jest warunkiem koniecznym do uzyskania zaliczenia każdego semestru.

Organizacja praktyki

Student, który dokonał wyboru instytucji, w której zamierza odbyć praktykę ciągłą zobowiązany jest: zapoznać się z Regulaminem Praktyk Studenckich Ciągłych UJD oraz instrukcją odbywania praktyk. Powinien złożyć do Działu Spraw Studenckich, Praktyki Studenckie (ul. Waszyngtona 4/8, pokój 104) pisemną prośbę o zorganizowanie praktyki w wybranej placówce (<http://www.dss.ajd.czyst.pl/364,Druki-do-pobrania>) po wcześniejszym uzyskaniu pisemnej zgody (na podaniu) wybranej Instytucji i Opiekuna praktyk z ramienia Uczelni. Terminy składania podań podane są na stronie internetowej Uczelni w zakładce Praktyki Studenckie. Student powinien wydrukować Dziennik praktyk oraz druk Oceny praktyk ze strony internetowej Uczelni (<http://www.dss.ajd.czyst.pl/364,Druki-do-pobrania>) oraz stawić się na praktykę w wyznaczonym terminie. Po zakończeniu praktyki student zobowiązany jest złożyć u Opiekuna Praktyki z Instytutu Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa wypełniony Dziennik Praktyk oraz Ocena przebiegu praktyki w terminie 7 dni od zakończenia praktyki.

Zadania studenta

Student zobowiązany jest do realizacji praktyki zgodnie z planem studiów, samodzielnie wybierając miejsce praktyk zgodnie z instrukcją praktyk właściwą dla kierunku studiów *Bezpieczeństwo narodowe*. W czasie trwania praktyki student powinien: zapoznać się z regulaminem BHP obowiązującym w miejscu praktyki; poznać specyfikę pracy instytucji przyjmującej na praktykę; poznać rodzaj prowadzonej przez instytucję dokumentacji; poznać preferowane przez instytucję techniki pracy; zapoznać się z podstawami prawnymi i organizacyjnymi funkcjonowania danej instytucji; systematycznie prowadzić Dziennik praktyk, który potwierdza Opiekun Praktyk lub wskazana przez kierownictwo wybranej placówki osoba.

Sposób dokumentacji praktyk

Student zobowiązany jest do odnotowywania w Dzienniku praktyk wszystkich czynności, które wykonuje podczas trwania praktyki. Opiekun praktyki z ramienia instytucji, w której odbywają się praktyki sprawdza Dziennik Praktyk pod względem merytorycznym, potwierdza odbycie praktyki przez studenta oraz wystawia ocenę.

Warunki zaliczenia praktyki

Warunkiem zaliczenia praktyki jest odbycie praktyki w wyznaczonym terminie i przedstawienie poprawie wypełnionego Dziennika praktyk z oceną wystawioną przez Opiekuna Praktyki z ramienia instytucji przyjmującej na praktykę. Zaliczenia w indeksie dokonuje Opiekun Praktyk z Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa.

Zadania placówki

Instytucja przyjmująca studenta na praktykę ciągłą odpowiada za jej przebieg, w szczególności za jej warstwę merytoryczną. Opiekun praktyki z ramienia instytucji przyjmującej na praktykę powinien: wyznaczyć Opiekuna praktyk w placówce; zapoznać studenta ze specyfiką zawodu; wyznaczyć zadania na czas realizacji praktyki; służyć radą i pomocą studentowi odbywającemu praktykę; motywować do samodzielnego, krytycznego myślenia; wystawić ocenę z przebiegu praktyki, która jest podstawą zaliczenia praktyki.

Tak określona organizacja praktyk studenckich ma za zadanie w jak najpełniejszy sposób zobrazować studentom ich przyszłą pracę zawodową. Daje również gwarancję uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia z realizacji praktyk.

3) Określenie sposobu współdziałania z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi:

Z inicjatywy Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie przy Wydziale Filologiczno-Historycznym powołana została Rada Ekspertów Zewnętrznych, złożona z przedstawicieli instytucji reprezentujących otoczenie społeczno-gospodarcze uczelni (w jej skład mogą wchodzić: przedstawiciele samorządów i władz terytorialnych, jednostek szkolnictwa, ośrodków oświatowych i placówek kulturalnych, organizacji pozarządowych, partnerzy biznesowi i przedstawiciele pracodawców z obszaru przemysłowo-gospodarczego oraz wszystkich środowisk społeczno-gospodarczych z Częstochowy i regionu częstochowskiego).

Stała współpraca ze środowiskiem, z przedstawicielami pracodawców (na podstawie Art. 4. ust. 4 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym) jest wymogiem związanym z jakością kształcenia i procesem dydaktycznym, który jest realizowany na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*.

W celu rozwoju działań naukowo-badawczych na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*, realizowanych wspólnie z otoczeniem (struktury administracji publicznej o różnym zasięgu, organizacje ds. bezpieczeństwa [podmiotów gospodarczych, obywateli], zespoły reagowania kryzysowego, służby państwowe, mundurowe, firmy zapewniające ochronę osób i mienia, placówki gminne, powiatowe i wojewódzkie, jednostki specjalistyczne i in.) powołani zostali interesariusze zewnętrzni, tworzący Kierunkową Radę Ekspertów.

Przedstawiciele Rady Ekspertów to jednostki zainteresowane działalnością i efektami nauczania prowadzonymi na Wydziale. Rada działa poprzez zebrania ogólne oraz rady kierunkowe, w tym także w ramach kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*. Do zasadniczych kompetencji Rady Ekspertów należy ocena i opiniowanie kierunku kształcenia w kontekście przydatności na rynku pracy i potrzeb rozwoju regionalnego, udział w doskonaleniu programu studiów i procesu dydaktycznego a także aktywne uczestnictwo w nim, zgłaszanie propozycji nowych kierunków/specjalności adekwatnych do zapotrzebowania lokalnego i regionalnego rynku, inicjowanie badań naukowych oraz innych przedsięwzięć związanych z potrzebami podmiotów gospodarczych, wypracowanie stanowiska i wypowiedanie się w kwestii strategii rozwoju dydaktycznego i naukowego kierunku. Ponadto nawiązanie współpracy w ramach Rady Ekspertów tworzy płaszczyznę do podejmowania wspólnych inicjatyw na rzecz promocji kierunku i działań na rzecz wspólnoty regionalnej. Istotnym elementem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest wypracowanie czytelnych zasad odbywania praktyk zawodowych przez studentów kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* oraz podpisywanie stosownych umów w tym zakresie zobowiązujących strony do realizacji założonych celów praktyk studenckich. Udział Kierunkowej Rady Ekspertów dla kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* w pracach Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia ma także umożliwić nadzorowanie relacji między ofertą edukacyjną, programem studiów i efektami uczenia się a środowiskiem społecznym, politycznym, gospodarczym, ekonomicznym, dzięki dokonywanej okresowo konsultacji programu studiów z wybranymi placówkami. Celem współpracy interesariuszy jest ponadto analiza i modernizacja relacji między akademickim a praktycznym (zawodowym) przygotowaniem studentów do realizacji w przyszłym zawodzie i zdobycia niezbędnego doświadczenia.

4) Określenie sposobu uwzględnienia wniosków z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów:

Możliwości sprawnego monitorowania karier absolwentów wymagają większej gotowości środowiska pracy do podjęcia działań na rzecz oceny predyspozycji i kompetencji absolwenta do wykonywanego zawodu. Stała współpraca ze środowiskiem akademickim, oraz zwiększanie oferty miejsc odbywania praktyk zawodowych są działaniami, na które INSiB kładzie nacisk. W ramach monitorowania karier absolwentów przewiduje się kwestionariusz ankiety skierowany do absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych – potencjalnych pracodawców w celu zweryfikowania poziomu przygotowania absolwentów, oczekiwań i zapotrzebowania na kształcenie w tym kierunku.

5) Określenie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

Formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są w Instytucie Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa zróżnicowane. W nawiązaniu m.in. do kierunku bezpieczeństwo narodowe obejmują:

- pełnienie funkcji w organizacjach naukowych krajowych: m.in. Towarzystwo Wiedzy Obronnej, Stowarzyszenie Historyków Wojskowości, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych, Komisja Historii Wojen i Wojskowości Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, Stowarzyszenie Saperów Polskich, Stowarzyszenie Ruch Wspólnot Obronnych, Zespół recenzentów „Studiów Społeczno-Politycznych” Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Przyrodniczo – Humanistycznego w Siedlcach, Zespół recenzentów „Zeszytów Naukowych – Systemy Logistyczne Wojsk” Wojskowej Akademii Technicznej, Zespół recenzentów „Zeszytów Naukowych Akademii Sztuki Wojennej”, Zespół recenzentów wewnętrznego czasopisma ERYDA, Zespół recenzentów naukowych czasopisma „Przegląd Historyczno-Wojskowy”, Zespół recenzentów czasopisma „Militaria Pomorskie”, Kolegium Redakcyjne „Przeglądu Saperskiego” – Zeszytów Naukowych Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy, Rada Programowa „Athenaeum – Polskie Studia Politologiczne”, Stowarzyszenie Edukacyjne „Wieniawa”, Polskie Towarzystwo Studiów Europejskich - Oddział Wschodni, Komisja Bałkanistyki PAN, Stowarzyszenie Wspierania Bezpieczeństwa Narodowego, Komisja Badań Afrykańskich i Bliskowschodnich PTG;
- pełnienie funkcji w organizacjach naukowych międzynarodowych: m.in. Międzynarodowa Rada Naukowa The Journal of Slavic Military Studies, European Association for Security, Międzynarodowa Rada Naukowa czasopisma „Vojna Povijest”, „Časopis za suvremenu povijest”, Prezydium „Table Ronde”, (Okrągły Stół ds. reform instytucji i systemów politycznych w Republice Konga).
- współpraca z placówkami naukowymi: m.in. Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Wrocławski, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Poznański, Uniwersytet Opolski, Szkoła Wyższą Psychologii Społecznej, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Śląską Akademią Medyczną w Katowicach, Wyższą Szkołą Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach);
- współpraca z lokalnymi mediami, komentarze eksperckie, wystąpienia gościnne itp.: m.in. Telewizja Orion, Radio Jura;
- współpraca naukowa (publikacje, członkostwo w radach naukowych, w radach recenzentów) z periodykami i wydawnictwami: m.in. Kolegium Naukowo-Opiniodawcze Oficyny Wydawniczej RYTM dla Serii Wydawniczej „Gry

Wywiadów”, „Przegląd Historyczno-Wojskowy”, „Zeszyty Naukowe” Muzeum Wojska w Białymstoku, Wydawnictwo naukowe „Adam Marszałek” w Toruniu, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu, Oficyna Wydawnicza „Impuls” w Krakowie, Wydawnictwo „Bellona” w Warszawie, Wydawnictwo im. St. Podobińskiego AJD w Częstochowie, Wydawnictwo Literackie w Krakowie, De Doctrina Europae, WSH Humanitas w Sosnowcu, Wydawnictwo Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, „Athenaeum. Political Science”, „Polish Political Science”, „Polskie Forum Psychologiczne”, „Czasopismo Psychologiczne”, „Studia z Psychologii KUL”, „Studia Psychologiczne”, „Pedagogika”, z czasopismami o szerokiej problematyce społecznej - „Kultura i Edukacja”, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” i in.);

- inicjatywy i badania z obszaru wielokulturowości i wieloetniczności, m.in. współpraca z Zarządem Głównym Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, Światowym Stowarzyszeniem Żydów Częstochowian i ich Potomków;
- współpraca z Centralną Biblioteką Wojskową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Stowarzyszeniem Kombatantów Misji Pokojowych ONZ, Euro-Atlantic Conflict Studies Working Group of the Partnership for Peace Consortium of Defense Academies and Security Studies Institutes;
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia: Państwowa (Polska) Komisja Akredytacyjna, Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów.

Ponadto INSiB nawiązał współpracę z:

- Komendą Miejską Policji w Częstochowie, realizatorami Programu Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty” PAT, Stowarzyszeniem Generałów Policji Rzeczypospolitej Polskiej. We współpracy aktywny udział brali studenci, także w ramach praktyk studenckich, udziału w organizacji działań pod szyldem PAT.
- Krajowym Stowarzyszeniem Ochrony Informacji Niejawnych, które przyczyniło się do wspierania działań na rzecz edukacji w zakresie ochrony informacji prawnie chronionych, w szczególności ochrony danych osobowych i informacji niejawnych, bezpieczeństwa narodowego, obronności państwa. Współpraca ta wpisuje się w zakres tematyczny programu kształcenia kierunku Bezpieczeństwo narodowe.
- Od roku 2017/2018 udział w realizacji części teoretycznej projektu pilotażowego pt. „Edukacja wojskowa studentów w ramach Legii Akademickiej” (umowa pomiędzy MNiSW a Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie z 2.02. 2018 r.). Na podstawie porozumienia zawartego w dniu 21.08.2017 roku między Ministrem Obrony Narodowej a Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, studenci mają możliwość odbycia ochotniczego szkolenia wojskowego).
- Na szeroką skalę prowadzona jest współpraca w obszarze wielokulturowości - współpraca ze Światowym Stowarzyszeniem Żydów Częstochowian i ich Potomków oraz ze Stowarzyszeniem Żydów Częstochowian w Izraelu; współpraca z Żydowskim Muzeum Galicja w Krakowie; organizacja kolejnych edycji Zjazdów Żydów Częstochowian; współpraca z Muzeum Częstochowskim. Działalność popularyzatorska w powiązaniu z dydaktyczną w zakresie wielokulturowości znajduje istotne miejsce w programie studiów.
- Corocznie organizowany jest okręgowy etap Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym oraz Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności.

6) Stopień umiędzynarodowienia:

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez INSiB w zakresie wymiany poglądów i doświadczeń, projektów naukowych (konferencji, publikacji), poszerzania bazy źródłowej

i in. pozwala na wzbogacenie treści kształcenia (wprowadzono nowe przedmioty, zrewidowano dotychczasowe, rozszerzono zakres tematyczny wybranych seminariów z możliwością korzystania przez studentów z doświadczenia pracowników i materiałów zdobytych na tym gruncie). Internacjonalizacja procesu kształcenia i zarazem modernizacja procesu dydaktycznego są silnym i stałym elementem rozwoju kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*, na który kładziony jest szczególny nacisk.

Kładziemy nacisk na te aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, wiążą się one przede wszystkim z ofertą przedmiotów, realizowanych przez profesorów zagranicznych oraz z ofertą przedmiotów przygotowanych przez pracowników INSiB, które mogą zostać uruchomione w języku angielskim i francuskim. Ponadto kształcenie na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* w ramach lektoratów języków obcych jest dostosowane do kierunku studiów. Studenci mają możliwość, prócz pogłębienia kompetencji językowych, poznania terminologii właściwej dla kierunku w danym języku. W procesie dydaktycznym podkreśla się także umiejętność korzystania z materiałów w języku obcym. W szerszym aspekcie, Uczelnia oferuje także bezpłatną naukę języków obcych w Uniwersyteckim Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz możliwość zdania bezpłatnego egzaminu z języka angielskiego (TOEIC).

Poza wskazanymi aspektami różnej formy współpracy międzynarodowej, mającej wpływ na proces kształcenia i prowadzone badania naukowe (pkt. 5) relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym), INSiB wpisując się w misję umiędzynarodowienia badań naukowych i procesu dydaktycznego, będącej także istotnym elementem misji i strategii Uczelni, podejmuje działania ukierunkowane na współpracę międzynarodową, stale poszerzając jej obszary. Współpraca ta obejmuje w szczególności podejmowanie studentów zagranicznych, zatrudnianie kadry naukowej z zagranicy oraz uczestnictwo pracowników naukowych w międzynarodowych programach badawczych. Do głównych działań w tym zakresie należą:

- podpisane umowy dwustronne o współpracy naukowej i dydaktycznej z Europa-Universität Viadrina in Frankfurt (Oder), Universität Koblenz Landau (Niemcy), Ostravská univerzita v Ostravě (Czechy), Žilinská univerzita (Słowacja);
- w ramach programu Erasmus + nawiązana została naukowa współpraca z ośrodkiem akademickim Karoli Gaspar University of the Reformed Church na Węgrzech. W chwili obecnej finalizujemy kolejny projekt współpracy w ramach programu Erasmus + z Narodowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Wolodymyra Hnatiuka w Tarnopolu i Narodowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Hryhoriia Skovorody w Pereiaslav-Khmelnytskim;
- współpraca badawczo-dydaktyczna z uczelnią w Liptowskim Mikulaszu, Bańskiej Bystrzycy, a od roku 2017/2018 także z Narodową Akademią Państwowej Granicznej Służby Ukrainy z siedzibą w Chmielnicki (na mocy porozumienia, planowane są wymiana studentów oraz wydawanie polsko-ukraińskiego czasopisma dla pracowników i studentów / doktorantów);
- udział w międzynarodowych projektach naukowych, dotyczących asymetrii konfliktów na Bałkanach, we współpracy z Chorwackim Instytutem Historycznym w Zagrzebiu, Instytutem Historycznym w Sarajewie, Instytutem Historii Współczesnej Serbii w Belgradzie, Archiwum Jugosławii w Belgradzie i Archiwum Militarym w Belgradzie;
- współpraca z Euro-Atlantic Conflict Studies Working Group of the Partnership for Peace Consortium of Defense Academies and Security Studies Institutes;
- we współpracy z Institut für Sozialwissenschaften, Universität Koblenz-Landau, udział pracowników w projekcie dotyczącym perspektywy stosunków polsko-niemieckich („Auf dem Weg zur Normalität? Bilanz und Ausblick der deutsch-polnischen Beziehungen”);

- współpraca z uczelniami izraelskimi, m.in. University of Haifa (School of Political Science, School of Social Work), Ariel University oraz Levinsky College w Tel Aviwie
- wyjazdy studyjne, organizacja seminarium naukowego w Izraelu „Multiculture Seminar: Israel – Poland”, udział w warsztatach naukowych „The impact of terrorism and political violence on war/peace attitudes”;
- współpraca ze Światowym Związkiem Żydów Częstochowian i ich Potomków z siedzibą w Nowym Jorku (The World Society of Częstochowa Jews and Their Descendants) - udział w wyjazdach studyjnych do Nowego Yorku, Cincinnati, Waszyngtonu, oraz Jerozolimy, połączonych ze zbieraniem wspomnień i relacji od potomków Żydów - Częstochowian. Rezultatem tej współpracy była organizacja pięciu międzynarodowych konferencji naukowych, współorganizacja Międzynarodowych Zjazdów Żydów – Częstochowian, organizacja wystawy „Żydzi - Częstochowianie” zaprezentowanej w Konsulacie Polski w Nowym Jorku, Bibliotece Kongresu USA w Waszyngtonie oraz kilkunastu miastach Stanów Zjednoczonych i Kanady;
- udział w pracach Międzynarodowej Rady Naukowej czasopisma „The Journal of Slavic Military Studies”, wydawanego w Filadelfii (USA);
- udział w europejskich projektach edukacyjnych, m.in. „Valint”, „Socrates Comenius 2.1”, „CITIZEN E - nauka obywatelstwa europejskiego poprzez sieć ICT”, „EPT - Europejskie portfolio dla nauczycieli: kompetencje interpersonalne, interkulturowe, społeczne i obywatelskie dla nauczycieli europejskich”, „School Linking Project - Partnerskie projekty szkolne”. We współpracy z Uniwersytetem Ostrawskim podjęty został projekt naukowo-dydaktyczny w formie warsztatów „Studenci-Studentom”;
- zaproszenia zagranicznych profesorów wizytujących, m.in. prof. Siegmara Schmidta z Uniwersytetu Koblenz-Landau, prof. dr hab. Marka Otiska z Uniwersytetu Ostrawskiego; prof. dr hab. Vlaste Cabanová z Uniwersytetu Żylińskiego oraz prof. dr hab. Marie Potocarová z Uniwersytetu Komeńskiego;
- zaproszenia zagranicznych gości na spotkania i wykłady gościnne;
- zatrudnienia profesorów zagranicznych do prowadzenia zajęć na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe*;
- oferta przedmiotów w języku angielskim dla studentów całej uczelni.

7) Sposoby doskonalenia jakości kształcenia:

Zapewnienie jak najwyższego poziomu jakości kształcenia w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie związane jest z funkcjonowaniem od 2008 r. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Został on wprowadzony w Uniwersytecie razem z wytycznymi do projektowania programów studiów na danym wydziale, kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia oraz zarządzeniami Rektora Uniwersytetu, dotyczącymi m.in. struktury i zadań USZJK. Jego obecna struktura została określona w Uchwale Nr 144/2017 Senatu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 25 października 2017 r. zmieniająca uchwałę nr 144/2013 w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W związku z wdrażaniem USZJK zostały powołane uczelniane, wydziałowe i kierunkowe komisje, pracujące od lutego 2012 roku m.in. nad opracowaniem efektów uczenia się dla wszystkich kierunków studiów w Uniwersytecie, określaniem celów i metod zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunkach, wdrażaniem działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia oraz unowocześnieniem programów studiów. We wrześniu 2016 roku powołano nowe zespoły Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na kadencję 2016-2020.

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) funkcjonuje w Uniwersytecie

Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie w celu zapewnienia i stałego podnoszenia jakości kształcenia.

USZJK funkcjonuje w oparciu o dobre doświadczenia w zapewnianiu i stałym podnoszeniu jakości kształcenia, regulując także mechanizmy jego monitorowania i doskonalenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, na jednolitych studiach magisterskich oraz na studiach podyplomowych, kursach, szkoleniach i w innych typach kształcenia. USZJK jest elementem misji i strategii, ma charakter ciągły i wymaga zaangażowania w realizację jego zadań całej społeczności akademickiej Uczelni.

Zasadnicze cele USZJK:

1. stałe monitorowanie realizacji procesu dydaktycznego w celu podnoszenia jakości kształcenia w Uniwersytecie;
2. stałe doskonalenie warunków realizacji i jakości procesu dydaktycznego;
3. tworzenie jednoznacznych procedur oceny metod i warunków kształcenia oraz programów studiów uwzględniających systemy stosowane w innych krajach, szczególnie w Unii Europejskiej;
4. prowadzenie właściwej polityki kadrowej w celu zapewnienia jakości kształcenia;
5. dostosowywanie oferty dydaktycznej do aktualnych potrzeb rynku pracy;
6. podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności Uniwersytetu na rynku edukacyjnym;
7. zwiększenie mobilności studentów i doktorantów w kraju i za granicą;
8. wspieranie innowacji dydaktycznych;
9. informowanie społeczeństwa, w szczególności uczniów szkół średnich, kandydatów na studia, pracodawców oraz administrację państwową i samorządową o jakości kształcenia i poziomie wykształcenia absolwentów Uniwersytetu;
10. podnoszenie świadomości korelacji osiągniętych efektów uczenia się i wyników badań naukowych;
11. opracowanie raportu samooceny jednostek dydaktycznych prowadzących dany kierunek;
12. podnoszenie rangi nauczania i budowanie etosu nauczyciela akademickiego.

W zakresie działania USZJK znajdują się:

1. analiza zasad i organizacji rekrutacji na studia;
2. monitorowanie jakości kształcenia, m.in. poprzez okresowe przeglądy programów studiów, ich analizę i ocenę;
3. ocena efektów uczenia się i metod ich weryfikacji;
4. ocena procesu nauczania;
5. ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych;
6. ocena systemu punktów ECTS oraz przenoszenia osiągnięć studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych;
7. ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, bazy dydaktycznej, funkcjonowania bibliotek;

8. ocena jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego;
9. ocena dostępności informacji na temat studiów, kształcenia, programów i realizacji planów studiów;
10. badanie mobilności studentów i doktorantów;
11. ocena warunków socjalnych studentów i doktorantów;
12. analizowanie wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu;
13. zbieranie opinii pracodawców o przygotowaniu merytorycznym zatrudnianych absolwentów Uniwersytetu;
14. ocena związków jakości kształcenia z wynikami prowadzonych badań naukowych;
15. gromadzenie, analizowanie i wykorzystywanie informacji dotyczących jakości kształcenia w celu komunikacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
16. monitorowanie i uaktualnianie aktów prawnych regulujących kwestie kształcenia i spraw socjalnych;
17. monitorowanie systemu oceny i nagradzania nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych związanych z procesem dydaktycznym;
18. inne zadania związane z uczestnictwem w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego.

W ramach struktury Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie (USZJK) zostały powołane na podstawie Zarządzenia wewnętrznego Nr R-0161/56/2016 Rektora Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 lipca 2016 r. następujące jednostki o charakterze kadencyjnym:

1. Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK);
2. Uczelniany Zespół ds. Ankietyzacji i Ewaluacji przy Radzie ds. Jakości Kształcenia (UZAE);
3. Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZJK) – wydziałowe zespoły mogą być podzielone na Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia;
4. Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia dla poszczególnych kierunków (KZJK);
5. Zespoły Jednostek Międzywydziałowych ds. Jakości Kształcenia (ZJMJK).

Wszystkie zespoły powoływane są na okres jednej kadencji. Radę ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniany Zespół ds. Ankietyzacji i Ewaluacji przy Radzie ds. Jakości Kształcenia powołuje Rektor. Zespoły wydziałowe i kierunkowe zatwierdza Rada Wydziału na wniosek Dziekana wydziału, zespoły jednostek międzywydziałowych zatwierdza rada jednostki i akceptuje Prorektor ds. studenckich. Radę ds. Jakości Kształcenia tworzą: prorektor właściwy ds. dydaktyki jako przewodniczący UZAE, zastępca przewodniczącego UZAE, po jednym przedstawicielu z każdego z wydziałów (przedstawiciel wydziału zostaje wskazany przez dziekana spośród następujących osób: przewodniczący WZJK lub pełnomocnik wydziału do spraw zapewnienia jakości kształcenia, jeśli został na wydziale powołany), przewodniczący Rady Samorządu Studentów, przewodniczący Rady Samorządu Doktorantów, uczelniany koordynator ds. Erasmusa, przedstawiciel kierowników studiów podyplomowych wskazany przez prorektora właściwego ds. dydaktycznych, inne osoby wskazane przez rektora, w tym osoby zapewniające obsługę administracyjną oraz informatyczną związaną z udostępnianiem

informacji, badaniami ankietowymi oraz przetwarzaniem danych dotyczących jakości kształcenia.

W skład UZAE przy RJK wchodzi: po jednym przedstawicielu każdego z wydziałów, wskazanym przez dziekana, po jednym przedstawicielu jednostek międzywydziałowych wskazanym przez prorektora nadzorującego jednostki międzywydziałowe, po jednym przedstawicielu samorządu studentów i samorządu doktorantów wskazanym przez Rady Samorządów oraz przedstawiciel administracji Uczelni wskazany przez kanclerza. W skład zespołów wydziałowych wchodzi: prodziekan właściwy ds. dydaktycznych, przedstawiciele wszystkich instytutów wydziału, reprezentujący grupy samodzielnych i niesamodzielnych pracowników nauki, jeden przedstawiciel samorządu studentów, w przypadku wydziałów prowadzących studia doktoranckie jeden przedstawiciel samorządu doktorantów, wskazani przez właściwe wydziałowe Rady Samorządów, a także przedstawiciel administracji Wydziału wskazany przez dziekana. W skład zespołów wydziałowych wchodzi przedstawiciel kierowników studiów podyplomowych wskazany przez dziekana, a w przypadku wydziałów prowadzących studia doktoranckie także kierownicy studiów doktoranckich. Przewodniczącym Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia jest prodziekan właściwy ds. dydaktycznych lub osoba wskazana przez dziekana. W skład zespołów kierunkowych powinni wchodzić nauczyciele zaliczani do minimum kadrowego określonego kierunku oraz przedstawiciel samorządu studentów, a w przypadku kierunku studiów doktoranckich – przedstawiciel samorządu doktorantów, wskazani przez właściwe wydziałowe Rady Samorządów.

W skład zespołu kierunkowego powinni wchodzić jeden z przedstawicieli dyrekcji instytutów. Przewodniczącym zespołu kierunkowego powinien być przedstawiciel dyrekcji lub osoba wskazana przez dyrektora instytutu. Kierunkowe zespoły współpracują przy formowaniu i udoskonalaniu procesu dydaktycznego z przedstawicielami pracodawców i innych interesariuszy zewnętrznych.

Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK). Do zadań Rady ds. Jakości Kształcenia należą przede wszystkim:

1. opracowanie strategii działań mających na celu zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia w UJD na wszystkich poziomach i formach studiów, a także ciągłego doskonalenia USZJK;
2. opracowanie prawnych, merytorycznych i technicznych zasad funkcjonowania USZJK; koordynowanie prac zespołów USZJK, wsparcie i monitorowanie działań Wydziałowych Systemów Zapewnienia Jakości Kształcenia, w tym tworzenie wytycznych dla zespołów Uczelnianych, wydziałowych i kierunkowych w zakresie zapewniania jakości kształcenia;
3. wskazywanie możliwości rozwoju systemu obsługi studentów i doktorantów USOS;
4. określanie planu działań zmierzającego do podniesienia wiedzy nauczycieli akademickich w zakresie działalności dydaktycznej i jakości kształcenia (szkolenia, seminaria, warsztaty, itp.);
5. rozwijanie mobilności studentów i doktorantów;
6. przedstawianie rektorowi oraz Senatowi propozycji działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Przewodniczący RJK przedstawia Rektorowi coroczne sprawozdanie z funkcjonowania USZJK oraz działań w zakresie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Sprawozdanie jest przedstawiane Senatowi na posiedzeniu wrześnieowym.

Uczelniany Zespół ds. Ankietyzacji i Ewaluacji (UZAE). Działa przy Radzie Jakości ds. Kształcenia i otrzymuje od niej zalecenia. Do zadań Uczelnianego Zespołu ds. Ankietyzacji i Ewaluacji należy opracowanie propozycji dotyczących:

1. opracowanie form, formularzy i harmonogramu badań ankietowych studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów, zgodnie z wytycznymi Rady ds. Jakości Kształcenia, dotyczących w szczególności programów studiów, efektów uczenia się, oceny zajęć, warunków prowadzenia zajęć, bazy dydaktycznej, itp.;
2. analizowanie wyników i przygotowanie raportów z badań ankietowych;
3. upowszechnianie wyników i raportów z badań ankietowych na poziomie ogólnouczelnianym.

Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZJK) podejmują działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na prowadzonych w jednostce studiach I, II i III stopnia oraz na studiach podyplomowych i kursach.

Do zadań WZJK w należą w szczególności:

1. proponowanie metod doskonalenia procesu kształcenia, w tym m.in. metod i form kształcenia, realizacji i weryfikacji efektów uczenia się, itp. z uwzględnieniem opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
2. proponowanie działań mających na celu podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych kadry akademickiej;
3. proponowanie działań mających na celu podnoszenie jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego;
4. proponowanie sposobów poprawy warunków studiowania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych;
5. analizowanie, przygotowywanie raportów i publikowanie wyników badań ankietowych;
6. przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat jakości kształcenia prowadzonego na wydziale.

WZJK przedstawiają propozycje rozwiązań i procedur dotyczących zapewnienia jakości kształcenia RJK.

W zakresie dotyczącym programów studiów i zapewnienia jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych przez wydział WZJK przedstawiają propozycje działań dziekanom i Radom Wydziałów.

WZJK przekazują coroczne (do 30 lipca) informacje o swojej działalności do dziekana i RJK.

Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (KZJK) Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia podejmują działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunkach. Zespoły Jednostek Międzywydziałowych ds. Jakości Kształcenia podejmują działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w jednostkach międzywydziałowych. KZJK otrzymują zalecenia przede wszystkim od Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia.

Do zadań Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia należą w szczególności:

1. określanie celów i metod zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na wybranym kierunku oraz wdrażanie działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia;

2. analizowanie zgodności kształcenia prowadzonego na kierunkach, specjalnościach i specjalizacjach ze strategią, misją i polityką jakości Uczelni i wydziału;
3. proponowanie zmian w programach studiów zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy, opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także wniosków z monitorowania kariery zawodowej absolwenta;
4. inicjowanie zmian w zakresie metod doskonalenia procesu kształcenia na kierunku, w tym m.in. metod i form kształcenia, realizacji i weryfikacji efektów uczenia się, infrastruktury dydaktycznej i warunków prowadzenia zajęć, itp.
5. analiza sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się na danych kierunkach;
6. nadzorowanie realizacji systemu akumulacji i transferu punktów ECTS na kierunku i monitorowanie systemu przy uwzględnieniu opinii studentów, doktorantów i słuchaczy;
7. monitorowanie prawidłowości zasad oceniania studentów i doktorantów na kierunku;
8. monitorowanie jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania na poszczególnych kierunkach oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Kierunkowe Zespoły i Zespoły Jednostek Międzywydziałowych przedstawiają propozycje rozwiązań i działań dotyczących jakości kształcenia innym zespołom USZJK zgodnie z zakresem ich kompetencji. W zakresie dotyczącym jakości kształcenia na kierunku Kierunkowe Zespoły przedstawiają propozycje działań dyrektorom i Radom Instytutów.

Kierunkowe Zespoły dokonują corocznej oceny efektów uczenia się oraz przedstawiają syntetyczne i szczegółowe wyniki działań dyrektorowi Instytutu, dziekanowi Wydziału oraz wydziałowym zespołom ds. jakości kształcenia do 15 lipca.

Zespoły Jednostek Międzywydziałowych dokonują corocznej oceny efektów uczenia się i przedstawiają ją przed zakończeniem roku akademickiego (do 15 lipca) dziekanom oraz Radzie ds. Jakości Kształcenia.

W ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia doniosłą rolę odgrywają kwestie związane z procesem dyplomowania, na które składają się: sposób przeprowadzania i zasady oceny egzaminu dyplomowego, reguły określające zasady przygotowania i oceny prac dyplomowych oraz kwestie związane z monitorowaniem jakości prac dyplomowych i rzetelności ich oceniania a także sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Zasady dyplomowania zostały określone w Regulaminie Studiów stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 19/2015 Senatu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Zgodnie z postanowieniami niniejszego aktu normatywnego praca dyplomowa winna być napisana w języku polskim i poddana weryfikacji za pomocą odpowiedniego oprogramowania pod kątem naruszenia praw autorskich. Wraz ze złożeniem pracy dyplomowej na studencie ciąży obowiązek złożenia oświadczenia o własnym autorstwie pracy. Student obowiązany jest do złożenia pracy dyplomowej nie później niż do końca ostatniego semestru studiów.

Studentowi przysługuje prawo do wyboru osoby prowadzącej seminarium oraz tematu pracy dyplomowej, co bezsprzecznie sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia i pozwala na przeprowadzenie przez studenta badań naukowych w interesującej go tematyce. Należy jednak zaznaczyć, że tematyka pracy musi wykazywać związek ze studiowanym kierunkiem studiów. Student przygotowuje prace dyplomową na studiach magisterskich pod kierunkiem profesora lub doktora habilitowanego. Powierzenie prowadzenia seminarium na rzecz nauczyciela

akademickiego ze stopniem doktora wymaga zgody Rady Wydziału. Rozwiązanie takie ma na celu utrzymanie wysokich standardów procesu kształcenia. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent. Tematy prac dyplomowych wybranych przez studentów w ramach seminariów dyplomowych podlegają zatwierdzeniu przez Radę Instytutu.

Regulamin studiów określa także ogólne warunki przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Aby student mógł przystąpić do takiego egzaminu musi uzyskać wszystkie efekty uczenia się przewidziane programem studiów na danym kierunku oraz uzyskać co najmniej ocenę dostateczną z pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powoływaną przez dziekana w skład której wchodzi: przewodniczący, promotor oraz recenzent.

Na Wydziale Filologiczno-Historycznym ustanowione zostały szczegółowe zasady dyplomowania na podstawie załącznika do uchwały Rady Wydziału wprowadzającej Regulamin Dyplomowania Wydziału Filologiczno-Historycznego. Dokument ten stanowi doprecyzowanie kwestii związanych z procesem dyplomowania. Zostały w nim szczegółowo omówione takie zagadnienia jak:

1. Przygotowanie pracy dyplomowej;
2. Wybór tematu pracy;
3. Zatwierdzenie pracy dyplomowej, zaliczenie seminarium oraz złożenie pracy do dziekanatu;
4. Recenzja i ocena pracy;
5. Egzamin dyplomowy.

W celu zapobiegania plagiatom i ochrony praw autorskich Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa korzysta z wprowadzonego na UJD Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Badaniu systemem antyplagiatowym od roku akademickiego 2015/2016 poddawane są wszystkie pisemne prace dyplomowe powstające w Uczelni.

Istotne miejsce w systemie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zajmuje monitorowanie jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych, które wykonywane są przez właściwy Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Wnioski z analizy rozwiązań związanych z procesem dyplomowania są przekazywane do pozostałych jednostek Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, gdzie są poddawane wnikliwej analizie i służą podejmowaniu dalszych działań projakościowych.

Ze względu na fakt, iż kształcenie na kierunku *Bezpieczeństwo narodowe* oparte zostało na profilu praktycznym kształtując opis programu studiów silny nacisk położono na określenie i realizację praktyk zawodowych. W programie studiów zostały uwzględnione praktyki zawodowe w wymiarze 3 miesiące, do których przypisano 12 pkt ECTS, realizowane jako praktyki ciągle w każdym semestrze.

Przebieg praktyki będzie monitorowany w sposób dwutorowy. Po pierwsze, każdy student w miejscu odbywania praktyki otrzyma opiekuna praktyki w placówce. Do jego obowiązków należy m.in. nadzorowanie wykonywania przez studenta powierzonych mu czynności oraz udzielanie porad i niezbędnego wsparcia. Po drugie, opiekę nad studentami w czasie realizacji praktyk zawodowych będzie sprawował uczelniany opiekun praktyk studenckich, do którego obowiązków należy przede wszystkim kontrolowanie i monitorowanie przebiegu i odbywania praktyk przez studentów.

Tak określona organizacja praktyk studenckich ma za zadanie w jak najpełniejszy sposób zobrazować studentom ich przyszłą pracę zawodową. Daje również gwarancję uzyskania przez

studenta zakładanych efektów uczenia się z realizacji praktyk. W toku prac nad kierunkiem *Bezpieczeństwo narodowe*, przede wszystkim poprzez zintensyfikowaną współpracę z gronem interesariuszy zewnętrznych zapewniono właściwą organizację praktyk.

W trosce o wysoki poziom kadry dydaktycznej stosowane są ww. procedury Systemu Jakości Kształcenia oraz Zarządzenia i Uchwały Senatu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Prowadzone są hospitacje nauczycieli prowadzących zajęcia w INSiB (dokumentacją dysponuje Dyrektor INSiB ds. Dydaktyki); uczestnictwo kadry w szkoleniach z e-learningu i nowych technologii nauczania, tutoring, PRK oraz ochrony danych osobowych. Pracownicy dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni podlegają okresowej ocenie pracowniczej oraz w każdym semestrze zajęcia przez nich prowadzone poddawane są ocenie studentów.

Nauczyciele akademicki zobowiązani są do zapoznania się z wynikami ankiet studenckich po każdym ocenianym cyklu i wprowadzać wszelkie niezbędne działania naprawcze w zakresie sposobu i rzetelności prowadzenia zajęć, pracy ze studentami oraz dostępności w ramach konsultacji; wyniki ankiet uwzględnione są także w okresowej ocenie nauczyciela akademickiego.

8) Dodatkowe informacje: **brak**

Załączniki:

- plan studiów,
- karty przedmiotów (sylabusy).

Program studiów ustalony Uchwałą Senatu nr 104/2019 z dnia 26 czerwca 2019r.